

panorámaszerű tájak épen úgy megalálhatók, mint az intimebb tájrészletek. Bár ezek kivétel nélkül mind természetfelvételek, a táj részleteinek ügyes kivágása által mindig jól megkomponált, dekoratív megjelenésű tájképeket ad a festő. Témaiban bizonyos egyöntetűség mutatkozik, rendszeren fenyvesekkel borított hegyeket látunk, melyeknek élénk zöldje s a sziklák rózsze urálja a képet, sőt ez utóbbi vöröse vagy lilába játszó okkerek az utcarészletekben is dominánsok. A festő okos mérséklettel olyan témákat választ ki, melyek hajlamanak és tudásának legjobban megfelelnek, mindazonáltal a kiállítás képanyaga éppen a témák érdekessége miatt nem egyhangú. Törekszik a hű ábrázolásra és műveiben sok a helyes megfigyelés és azokat bátor, széles ecsetkezeléssel adja elő. Az ábrázolási törekvéseken túl azonban a látott élmények által keltett mélyebb emócióknak vagy a látottakkal kapcsolatos művészi állásfoglalásnak nyomát aligha találjuk ezeken a képeken. Ez magyarázza meg tartalmi és minőségbeli egyformaságukat is.

A természet nagyszerűségét, színeinek dinamikáját, a fények intenzitását, anyagszerűségének sokféleségét, méreteinek szuggesztív erejét, hangulatait s a benyomások sokaságát, melyet összes érzékeinken át egyszerre kapunk, egy négy lécz közé szorított vászondarabon festőkkel sohasem lehet ábrázolni s a természet teljességével szemben az ilyen ábrázolás mindig fogyatékos marad. Az ábrázoláson felül meg kell nyilatkoznai az emberi léleknek is, mert csak az, ami benne emberi, tehet értékessé és érdekessé számunkra egy művet.

FORGÁCS ISTVÁN KIÁLLÍTÁSA jöllehet úgy műfaj, mint tárgy tekintetében sokféle anyagot ölel fel (valóságos tárgyú kép, zsáner, tájkép,

arckép stb., szobor, festmény, grafikai mű), mégis egységesen hat s ezt az egységet a tudatos stíluskeresésben lehet megjelölni. Jellemző erre a stílusra a természettől való elvonatkozás, a lényeges kép- és formaelémeknek primitív látással és primitív eszközökkel való megjelenítése. Erre ugyan volt már példa az európai művészetben, sőt a magyar művészetben is, de azért itt a primitív érzésnek van némi egyéni íze.

A stílus kialakulásának rendes folyamata az lenne, hogy először a művészi tartalom jön létre és ez teremt magának megjelenési formát. Itt azonban, de főként a képeken csak a stílus van meg, nem kiforrottan, nem mindenütt következetes és elvszerű megvalósításban, hanem sokszor ötletszerűen és kihagyásokkal. Ezeknek a stílusjegyeknek belső indokolása: a mélyebb vagy intenzívebb átélés eredményeként jelentkező művészi tartalom még hiányzik, vagy csak halványan mutatkozik.

Tagadhatatlan, hogy Forgács Istvának a feladata nehezebb, összehasonlítva olyan festőkével, akik csak ábrázolnak, mert azok a belső tartalmi fogyatékoságokat, a mélységek hiányát kifoltozhatják az ábrázolással, viszont aki abstrahál, annak minden tartalmát saját magából kell adni. Tehát az ilyen irányú fejlődés útja is lassúbb és nehezebb.

A kiállítás legértettebb művei első sorban a szobrok és a grafikai művek. A két női akt és „A győztes” című szobrokban a nagy formaegységekre való leegyszerűsítés sok kifejező erővel párosul s ezek a robusztus ősemberi alakok tömör fogalmazásban jelennek meg. A fametszetek is azt mutatják, hogy ennek a technikának abstraháló szellemébe szerzőjük bele tudja magát élni.

DOROGI IMRE

Zene

Művészi értékben és jelentőségben messze kimagaslók a többi hangverseny főlé ALBERT FERENC HEGEDŰESTJE. Külön elismerés illeti a kamarazenei hangversenyek rendezőségét, hogy ilyen zenei élményben lehett részünk! Albert Ferenc a legkiválóbbja fiatal hegedűművészeinknek. Jelenleg Németországban él, ahol a magyar művészetnek sok dicsőséget szerez (több mint hatvan hangversenye volt szeptember óta). Fiatal korát megha-

zudtolva olyan kiérett művészként tolmácsolta pl. Beethoven Kreutzer-szonátáját, olyan fölényes tudással idézte meg a Glazunow-féle a-moll hegedűverseny elégikus hangulatát, olyan ott-honosan mozgott Paganini bravúrjaiban és Dohnányi Rurallia Hungaricájának magyar világában, hogy hozzá fogható még idősebb művészek között is alig találhatnánk. Micsoda pompásan énekel hegedűjén, milyen meggyőző biztossággal hangzanak üveghangjai,

mennyi szín pompázik tempóiban és technikailag nehéz futamaiban! De aki arcát, nyugodt alakját figyeli, nem is sejti, hogy a fiatal művész milyen játszószéki akadályokat és nehézségeket küzdött le hihetetlen nyugalommal és nemes egyszerűséggel. Nincsen sem játékos, sem megjelenésében semmi hivalkodás, semmi hatásadás, egyszerűen azt adja, ami a mű lényege. Aki Albert Ferencet közvetlenül ismerik, bizonyosan tudják, hogy honnét van művészetének ez a biztonságos és szinte emberfeletten nyugodt stílusa. Nemcsak rendkívül tehetsége, hanem páratlanul nemes és finom egyénisége a forrása mindannak, ami művészetét elragadóvá teszi. És ebben a művészetben méltó társa volt az ugyancsak fiatal Petri Endre zongoraművész, akinek szerepe az egyes előadott művekben már túlnőtt az egyszerű hangszerkíséreten. Ő is már jó ismerőse közönségünknek. Bámulatos ügyességgel, nagy önfegyelmel és szípkázó szellemességgel támasztotta alá a szólóművész munkáját. Szólama nem nyomta el a hegedűt, sőt még fokozta hangjának mélységét. Különösen a Magyar rapszódában tűnt ki, hogy itt nem egy szólóművészről van szó, akit a zongorista csak azért kísér, mert a szerző zongoraszólomat is írt művéhez. Itt két egyenrangú művész lépett elénk, aki egyformán élte át a művet és adta tudása legjavát. A Magyar rapszódában ugyanis Albert Ferenc mint zeneszerző is bemutatkozott. Nagyon érdekes volt ez a mű! A feldolgozott magyar daltémák és a szerzőnek saját ötletei a mai magyar muzsika stílusának kereteiben olvadtak egybe. Ha a forma elvét még tömörebben sikerül megragadnia és a fantáziaszerű kereten túl a komoly műformák felé fordítja érdeklődését, még igen kiváló komponista lesz belőle. Az ígéretek megvannak hozzá!

A szólóművészek közül még említésre méltó a lengyel EDMUND RÖSLER ZONGORAESTJE, aki kizárólag Chopin-művek előadásában mutatkozott be. Ha a mélyebb átélés és finomabb előadás titkait is meg fogja ismerni, minden bizonnyal nagyobb sikerei is lesznek. PATAKY KÁLMÁN ÉS SZILVÁSSY MARGIT 'ARIA- ÉS DALESTJE is igen magas színvonalú volt. Mindkét művésznek tüneményes előadói készségét főleg ismertettünk. Akár Wagnertől, Mozarttól, Puccinától, Verdától, Richard Strausstól, Lehártól vagy Kodálytól énekelnek, mindig elragadó és varázslatos az, amit

tőlük kapunk. Szinte jól esik pillanatokra elmerülni a muzsikális Szépek ebben a mesés világában, az álomszerűen tiszta intonálásnak és a drámaiság magaslataiba emelkedő hangnak színpompájában! Antos Kálmán nagyszerű zongorakísérete azután betetőzte műélvezetünket.

A SZEGEDI VASUTASOK „HAZÁNK“ DALKÖRE ötvenéves jubileumát ülte. Ez a nagymúltú és igen kultúrált hangú férfikari együttes ez alkalommal valóban derék művész munkát végzett melegszívű és nagy tudású karnagya, Kertész Lajos vezénnyel pálcája nyomán. Budapestről a Magyar Dalosszövetség részéről Baránszky Gyula dr. kormányfőtanácsos jött el az énekkar dalestjére és adta át vezetőinek a stílusos emlékérmét, valamint az összes tagoknak kijáró elismerő oklevelet. Bár a férfikar tömött, mély fekvése miatt mindig kissé szürkén szokott hangzani, a „Hazánk“ dalkör férfikara azért így is sok fényt, csillogást tudott belevinni nagy zenei hozzáértéssel előadott kórusaiba. Nemcsak az énekkar „Jeligéje“, hanem Rossa Ernő Hálazsoltár-kánonja és Kodály Ave Maria-ja is, a művekben rejlő lehetőségek szerint, minden képzelhető énekparti hatás kidomborításával jól megfelel az énekkar tudásának. Különösen meglepő volt Kertész Lajosnak igen hangulatos és magyaros kóruskompozíciója, a „Templomablak“, melynek szövegét, Dsida Jenő szép költeményét a szerző sok művészi hozzáértéssel, jól énekelhető formában, a férfikari szólamvezetés szabályai szerint ültette át zamatos ízü muzsikába. De Farikas Ferenc Hat katonadala és Bárdos Lajosnak hangszeres kíséretű és nagyhatású kánonja is megérdemelte a közönség lelkes tapsait. Liszt Ferenc Ünnepi dalát ifj. Kertész Lajos, a vendégszereplő Ország Tivadar hegedűművész számait pedig Kertészné Kain Kató zongoratanárnő kísérte nagy hozzáértéssel.

A SZEGED-FELSŐVÁROSI IFJÚSÁGI EGYESÜLET „Mindent a Honvédekért“ címen hangversenyt rendezett a Városi Színházban. Ez alkalommal az ismert olasz énekművész, Giovanni Breviario, valamint T. Jánosi Elvira énekművésznő adott elő énekszámokat, amelyeket a szegedi Filharmónia kísért Fricsey Ferenc vezényletével. A filharmónikusok igen szépen és eredeti felfogásban játszották Erkelnek Hunyadi-nyitányát és Schubert befejezetlen h-moll szimfóniáját.

A MOSOLY ORSZÁGA színházi előadásában végre egy egészen klasszikus operettet hallottunk. Lehár Ferenc A mosoly országában már voltaképpen egy olyan típusú zenés színművet írt, amilyenek Strauss János féligmeddig operaszerű zenés játéka. Nemcsak a vezénylő Fricsay Ferenc, a pompásan játszó zenekar, hanem a két vendégszínész, Raffay Erzsébet (Liza) és Madarász László (Szu-Csong herceg), valamint Harczos Irén (Mia) kiváló éneke és egészen elsőrendű játéka is megérdemelné a közönség nagyobb érdeklődését. Ihász Aladár rendezői munkája, a mesés díszlet, amelyet Molnár Sándor tervei szerint Miklós Gyula készített el, valóban a legkényesebb színházlátogató ízlését is kielégíthette. Sajnálattal kell azonban megállapítanunk, hogy közönségünk nem értékeli eléggé a dirigens, a zenekar és a művészek együttes munkáját. A későnjövők anynyi zajt csapnak jóformán az egész első felvonás alatt, hogy mind a zene, mind a darab szövege értelmetlen zűgásba fullad. Egy ilyen nemes és nagyszínvonalú alkotás zenei előjátéka sem arra való, hogy alatta hangosan beszélgessenek. Fricsay karnagy e miatt egy pillanatra kénytelen is volt abba-

hagyni a nyitányt. Mindenesetre nagyobb figyelmet várhatnánk közönségünkötől.

Megemlítjük, hogy az utóbbi időben BAJA több értékes zenei esemény színhelye volt. Dániel Ernő, a fiatal magyar zongoraművésznemzedék egyik legkiválóbb tagja, a budapesti Zeneakadémia tanára Brahms f-moll szonátáját, Bartók Paraszt-dalait és többek között Kodálynak egy Debussy-témára írt Meditációját játszotta nagy sikerrel. Luigi Maria Magistretti, olasz hárfaművész régi és új hárfadarabokat adott elő. Az olasz Vidusso-trió, — ugyancsak Baján — stílusos kamarazenét adott, míg a bajai városi zeneiskola növendékei és tanári kara két igen sikerült hangversenyben a klasszikus hegedű- és zongorairodalom remekeit mutatta be. Ez alkalommal több fiatal tehetség lépett a pódiumra: Nagy Zoltán, Horváth Pál, Ács Miklós és Nagy Zsuzsanna, valamint Mandler Mihály és Aczél Lídia. A bajai városi zeneiskola tanári karának hangversenyén a Szegeden is ismert Rácz Lily zongoratanárnő, valamint Recska Ilona és Timáry Mária szerepeltek szép sikerrel.

K. I.